

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Ing. Viery Horčicové a soudců Mgr. Kamila Tojnera a Mgr. Jiřího Lifky v právní věci žalobce: **A. M.**, nar. X., st. přísl. Ukrajina, zast. Mgr. Petrem Václavkem, advokátem, se sídlem Praha 1, Opletalova 25, proti žalované: **Komise pro rozhodování ve věcech pobytu cizinců**, se sídlem Praha 4, náměstí Hrdinů 1634/3, o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 13. 2. 2012, č. j. MV-136644-3/SO-2011,

t a k t o :

I. Žaloba se zamítá.

II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Žalobce se podanou žalobou domáhá přezkoumání rozhodnutí žalované uvedeného v záhlaví, kterým bylo zamítnuto odvolání žalobce a potvrzeno rozhodnutí Ministerstva vnitra ze dne 23. 6. 2011, č. j. OAM-489-20/PP-2011, jímž byla zamítnuta žádost žalobce o vydání povolení k přechodnému pobytu na území České republiky a povolení k přechodnému pobytu na území České republiky podle ust. § 87e odst. 1 ve spojení s ust. § 87d odst. 1 písm. a) zákona č. 326/1999 Sb. nebylo vydáno.

Žalobce nesouhlasí se závěrem správních orgánů, že neprokázal, že je rodinným příslušníkem občana Evropské unie ve smyslu ust. § 15a odst. 4 písm. b) zákona č. 326/1999 Sb.

Dle žalobce žalovaná zcela nepřezkoumatelným způsobem dovozuje, že v daném případě není naplněna podmínka trvalosti vztahu k občanovi Evropské unie, jelikož není zřejmé, na základě kterých skutečností dospěl správní orgán k tomuto závěru a nakolik jsou tyto skutečnosti aktuální.

Žalobce považuje za hrubé porušení procesních práv ignorování jeho písemného vyjádření ze dne 26. 5. 2011, jímž se vyjádřil k podkladům rozhodnutí a požádal správní orgán o sdělení důvodů, pro které má správní orgán v úmyslu žádost zamítnout. Správní orgán

prvního stupně se s tímto vyjádřením nijak nevypořádal a žalovaná k tomuto pouze uvedla, že vyjádření neobsahuje žádné nové skutečnosti, na které by měl správní orgán jakkoliv reagovat. Tímto procesním postupem bylo zkráceno právo žalobce vyjádřit se k podkladům pro rozhodnutí, resp. aby vyjádření bylo podkladem pro rozhodnutí a správní orgán se s tímto vypořádal ve smyslu ust. § 36 odst. 3 a ust. § 68 odst. 3 správního řádu.

Žalobce má za to, že jeho výpovědi a výpovědi paní H. D., bylo prokázáno, že tito spolu sdílejí společnou domácnost, jejich vztah je nutno hodnotit jako vztah druhu a družky. Právě výsledky účastníků řízení, popř. svědků anebo provedení místního šetření má mít k závěrům o skutečném stavu věci v souvislosti s tvrzenými vazbami tu nejvyšší vypovídací hodnotu, když pro pozitivní rozhodnutí o žádosti jsou významné faktické a nikoliv formální vztahy. Tyto vztahy je nutno zkoumat vždy individuálně a nelze tedy po účastnících řízení požadovat, aby svoje vzájemné vztahy prokazovali toliko listinnými důkazy.

Žalobce nesouhlasí se závěrem správních orgánů, že nepředložil doklad potvrzující splnění podmínky dle ust. § 87h odst. 1 písm. b) zákona o pobytu cizinců. Žalobce doložil do spisového materiálu relevantní dokumenty nutné pro kladné vyřízení žádosti a poskytl správnímu orgánu součinnost.

Žalobce opakovaně žádal správní orgány, aby specifikovaly, jaký listinný doklad považují za dostatečný k prokázání naplnění ust. § 87h odst. 1 písm. b) zákona o pobytu cizinců a správní orgán tak akceptoval faktický stav, tedy sdílení společné domácnosti. Účastníci řízení podepsali čestná prohlášení o sdílení společné domácnosti. Přes výše uvedené nebylo žalobci sděleno, jaký doklad je nutno předložit, aby bylo prokázáno sdílení společné domácnosti. Pokud správní orgán odmítl žalobcem předkládané důkazy (mimo jiné i čestná prohlášení o sdílení společné domácnosti) s tím, že ani jeden z nich neprokazuje sdílení společné domácnosti, aniž by žalobci sdělil nebo alespoň indikoval, jaký důkaz by považoval za relevantní, postupuje v rozporu s požadavkem předvídatelnosti, v rozporu s principy dobré správy a veřejné správy jako služby.

Tvrzení žalovaného v napadeném rozhodnutí, že nebyla naplněna podmínka trvalosti vztahu žalobce a paní H. D., je nutno považovat za nepřezkoumatelné, neboť z něj není zřejmé, z čeho správní orgány při svém rozhodování vycházely či z jakých kritérií při hodnocení trvalosti vztahu vychází. Napadené rozhodnutí postrádá hodnocení vztahu žalobce a paní H. D. v souvislosti s jednotlivými úseky vedeného správního řízení, přičemž žalobce má za to, že již samotná doba vedeného řízení (více než 15 měsíců) může být hodnocena jako dostatečná pro naplnění trvalosti vztahu.

Žalovaná ve vyjádření k podané žalobě odkázala na odůvodnění napadeného rozhodnutí, neboť se skutečnostmi uvedenými v žalobě již zabývala v rámci vedeného odvolacího řízení.

K žalobním námitkám žalovaná dále uvedla, že skutečnost, že se v konkrétním případě jedná o osobu, která splňuje podmínku trvalého vztahu obdobného vztahu rodinnému s občanem Evropské unie, musí tato osoba správnímu orgánu nezpochybnitelným způsobem doložit. Skutečnosti vyplývající z předloženého spisového materiálu svědčí o tom, že v posuzovaném případě není naplněna podmínka trvalosti vztahu mezi žalobcem a občankou České republiky, resp. naplnění této podmínky nebylo žalobcem prokázáno.

Z informačního systému evidence obyvatel žalovaná zjistila, že ke dni vydání rozhodnutí je paní D. H. stále provdána za pana A. O. A., občana Nigerijské republiky. Dne 6. 8. 2011 se z tohoto manželství narodilo dítě A. Z. Uvedené skutečnosti zpochybňují trvalost vztahu s paní D. H.

Poměr duha a družky je obdobný poměru manželskému, který není formalizován uzavřením manželství. Z tohoto hlediska je možno vztah druha a družky charakterizovat jako trvalé soužití dvou osob opačného pohlaví, které zejména sdílejí společnou domácnost, sdružují finanční prostředky ke společnému uhrazování svých potřeb. Charakteristické pro tento druh soužití jsou rovněž úzké citové vazby druha a družky. Kromě trvalosti nebyla prokázána ani existence dalších znaků tohoto vztahu. Aby mohl být žalobce považován za rodinného příslušníka občana Evropské unie, musel by doložit hodnověrným způsobem, že má trvalý vztah obdobný vztahu rodinnému s paní D. H. a že s ní žije ve společné domácnosti (musí být doloženo splnění všech podmínek, nikoli pouze skutečnost, že spolu žijí v témže bytě).

V rámci nařízeného jednání právní zástupce žalobce uplatnil argumentaci shodnou, jak v žalobě. Žalovaná se z jednání omluvila.

Ze správního spisu vyplývají následující pro rozhodnutí soudu podstatné skutečnosti:

Rozhodnutím Ministerstva vnitra ze dne 23. 6. 2011, č. j. OAM-489-20/PP-2011, byla žádost žalobce o vydání povolení k přechodnému pobytu na území České republiky, zamítnuta a podle ust. § 87e odst. 1 ve spojení s ust. § 87d odst. 1 písm. a) zákona č. 326/1999 Sb., nebylo povolení k přechodnému pobytu na území České republiky vydáno. V odůvodnění rozhodnutí ministerstvo konstatovalo, že žalobce podal dne 25. 11. 2010 žádost o vydání povolení k přechodnému pobytu dle ust. § 87b ve spojení s § 15a odst. 4 písm. b) zákona č. 326/1999 Sb.

Po posouzení žádosti bylo shledáno, že tato vykazuje podstatné vady týkající se nedoložení všech zákonem stanovených náležitostí uvedených v ust. § 87b odst. 2 ve spojení s § 87a odst. 2 zákona č. 326/1999 Sb. Konkrétně se jednalo o doložení dokladu potvrzující postavení žadatele jako rodinného příslušníka občana České republiky ve smyslu ust. § 15a odst. 4 písm. b) zákona č. 326/1999 Sb. To znamená takový doklad, který hodnověrně prokáže, že má žadatel s občanem Evropské unie trvalý vztah obdobný vztahu rodinnému a že s ním žije ve společné domácnosti. Správní orgán proto dne 3. 12. 2010 zaslal účastníkům řízení, resp. jejich zmocněnému zástupci výzvu k odstranění vad podání, jejíž součástí bylo i poučení o skutečnosti, že neodstranění podstatných vad žádosti ve stanovené lhůtě je důvodem pro zamítnutí žádosti. Dne 5. 1. 2011 byly prostřednictvím zmocněného zástupce, na základě výzvy k odstranění vad žádosti, doručeny správnímu orgánu tři společné fotografie žadatele a jeho družky a potvrzení České spořitelny o tom, že paní D. H. je disponentem účtu, jehož majitelem je žalobce. Účet byl založen dne 22. 12. 2010. Bylo vyžádáno šetření na adrese hlášeného pobytu žadatele, dne 2. 3. 2011 provedla hlídka Oddělení pobytových agend Praha šetření na uvedené adrese, při kterém byla na místě zastížena matka žalobce společně se svým dalším synem. Matka žalobce sdělila, že její syn s paní D. H. zde společně bydlí od listopadu 2011. Dne 7. 3. 2011 na uvedené adrese nikdo neotvíral. Dne 8. 3. 2011 byla provedena následná pobytová kontrola, při které byl v bytě zastížen žalobce, který hlídce sdělil, že jeho družka s ním na výše uvedené adrese bydlí, ale jelikož má dvě zaměstnání, v bytě se moc nezdržuje, odjíždí do zaměstnání v 7 hod. ráno a vrací se okolo 21 hod. Dne 21. 4. 2011 byl proveden výslech žalobce a paní D. H.

K žádosti bylo doloženo čestné prohlášení, kterým družka žalobce prohlašuje, že s žadatelem sdílí společnou domácnost a že společně uhrazují náklady na své potřeby. Toto prohlášení bylo doloženo k žádosti 25. 11. 2010. Podle výpovědi účastníků řízení spolu však začali být jako pár a rovněž začali žít ve společné domácnosti až začátkem prosince 2010. Dále byly k žádosti doloženy tři společné fotografie účastníků řízení a potvrzení České spořitelny, že paní D. H. je disponentem účtu, jehož majitelem je žalobce. Účet byl založen dne 22. 12. 2010, tedy až poté, co byl žadatel vyzván k doložení dokladu potvrzující postavení žadatele jako rodinného příslušníka občana EU.

Dle názoru ministerstva tyto doklady hodnověrně neprokazující postavení žadatele jako rodinného příslušníka občana EU ve smyslu 15a odst. 4 písm. b) zákona č. 326/1999 Sb. Žádný jiný listinný důkaz, který hodnověrně prokazuje postavení žadatele jako rodinného příslušníka občana EU, doložen nebyl.

Správní orgán se zabýval i otázkou přiměřenosti dopadu do soukromého a rodinného života žadatele, přičemž přihlížel k článku 28 odst. 1 Směrnice 2004/38/ES Evropského parlamentu a Rady z 24. dubna 2004 o právu občanů Unie a jejich rodinných příslušníků volně se pohybovat na území členských států, vzal v úvahu veškeré jemu známé skutečnosti a konstatuje, že rozhodnutím o zamítnutí žádosti nebude nepřiměřené zasaženo do rodinného a soukromého života žadatele. Z provedených protokolů vyplynulo, že se účastníci správního řízení seznámili v polovině listopadu 2010, po příjezdu žalobce do ČR, což je dle vstupního razítka žadatele po 20. 11. 2011 a již dne 25. 11. 2010 byla podána žádost o povolení k přechodnému pobytu. Žadatel dostatečně neprokázal, že mezi ním a občankou Evropské unie je skutečná existující vazba a trvalý vztah obdobný vztahu rodinnému. Správní orgán pak nad rámec výše uvedeného dodává, že mu je z jeho úřední činnosti známo, že paní D. H. je vdaná za cizince pana A. O. A., nar. X., st. přísl. Nigerijská federativní republika a jejich manželský svazek stále trvá.

K posuzování splnění podmínek § 15a zákona č. 326/1999 Sb. nelze přistupovat izolovaně bez zřetele na ostatní skutkové okolnosti zjištěné v průběhu správního řízení nebo bez hodnocení souvisejících právních otázek, které vyplývají z právního řádu České republiky. Nelze nepřipomenout ust. § 50 odst. 4 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, dle kterého pokud zákon nestanoví, že některý podklad je pro správní orgán závazný, hodnotí správní orgán podklady, zejména důkazy, podle své úvahy; přitom pečlivě přihlíží ke všemu, co vyšlo v řízení najevo, včetně toho, co uvedli účastníci. Dále je třeba zmínit, že z celkového pohledu na právní řád České republiky lze dovodit, že neuznává polygamii, což vyplývá nejen ze samotného zákona o pobytu cizinců např. s poukazem na ust. § 75 odst. 1 písm. c), ale i s ohledem na trestně právní postih dvojího manželství. Současně nelze nezmínit, jak pojímá manželství zákon č. 94/1963 Sb., zákon o rodině, který ve svém ust. § 18 uvádí, že muž a žena mají v manželství stejná práva a stejné povinnosti. Jsou povinni žít spolu, být si věrni, vzájemně respektovat svoji důstojnost, pomáhat si, společně pečovat o děti a vytvářet zdravé rodinné prostředí. Přesto, že výše uvedené se týká především manželství, jakožto právně formálního svazku, nelze odhlédnout od materiálního pojetí chápání polygamních svazků naším právním řádem, který takové svazky odmítá. Zvýše uvedeného pohledu nelze přiznat postavení rodinného příslušníka podle § 15a odst. 4 zákona č. 326/1999 Sb. žadateli, který ač žije ve společné domácnosti s občanem Evropské unie ve vztahu druha a družky, setrvává jeden z nich stále ve svazku manželském, neboť tímto by správní orgán připustil uznání polygamního svazku v jeho materiálním pojetí, což je v rozporu nejen správním řádem České republiky jako takovým, ale i s hodnotami, na nichž je český právní řád založen.

Dne 18. 5. 2011 byla účastníkům řízení, resp. jejich zmocněnému zástupci v souladu s ust. § 36 odst. 3 zákona č. 500/2004 Sb., dána možnost seznámit se s obsahem spisu, případně spisový materiál doplnit či se k jeho obsahu vyjádřit. Této možnosti zmocněný zástupce

využil, a k žádosti uvedl, že se k podkladům rozhodnutí písemně vyjádří do 10 dnů. Písemné vyjádření ani doplnění však pak dále zmocněný zástupce neučinil.

V odvolání žalobce uvedl, že rozhodnutí ministerstva je v hrubém rozporu správními předpisy, a to s § 2 odst. 1, 2, §3 §4 odst. 2, 4 a § 68 odst. 3 zákona č. 500/2004 Sb. a v rozporu s § 15a odst. 3 písm. b) zákona č. 326/1999 Sb. Správní orgán je povinen postupovat v souladu správními předpisy a svoji pravomoc uplatňovat pouze k těm účelům, k níž mu byla zákonem, nebo na základě zákona svěřena. Z hlediska zákona, jakož i Směrnice Evropského parlamentu a rady 2004/38/ES je zcela nerozhodné, zda druh či družka setrvávají v manželském svazku, ale především faktický vztah mezi účastníky řízení když smysl a účel směrnice a zákona vyplývá především z judikatury Evropského soudu pro lidská práva, v níž se uvádí, že otázka existence či neexistence rodinného života je v podstatě otázka fakticky závisející skutečně na existenci skutečných vztahů. Takovému zákonnému a logickému výkladu odpovídají i zcela běžné situace, kdy žadatel sice fakticky má intenzivní vztah, který je obdobný vztahu rodinné mm jako např. druh-družka, s tím že se, ať už z formálních či faktických důvodů, nemůže vyvázat ze svazku manželského. Správní orgán žádným přezkoumatelným způsobem nedefinoval, co konkrétné považuje za náležitost stanovenou zákonem, a ze kterých zákonných důvodů dospěl k závěru, že účastník řízení není osobou podle § 15a odst. 4 písm. b) zákona č. 326/1999 Sb., správní orgán rozhodl na základě neúplně zjištěného stavu věci, když zcela pominul písemné vyjádření účastníka řízení před vydáním rozhodnutí ze dne 26. 5. 2011, v jehož rámci se účastník řízení k podkladům pro rozhodnutí vyjádřil a zároveň žádal procesně správným postupem správní orgán o sdělení důvodů, které by mohly vést k negativnímu rozhodnutí o žádosti.

Rozhodnutím Komise pro rozhodování ve věcech pobytu cizinců ze dne 13. 2. 2012, č. j. MV-136644-3/SO-2011, bylo odvolání zamítnuto a prvostupňové rozhodnutí potvrzeno. V odůvodnění rozhodnutí Komise citovala § 87b odst. 2 zákona č. 326/1999 Sb. a shodně se správním orgánem I. stupně konstatovala, že doklad osvědčující skutečnost, že žadatel je rodinným příslušníkem občana Evropské unie, resp. občana České republiky, předložen nebyl.

Žalobce žádal o vydání povolení k přechodnému pobytu jako rodinný příslušník občana Evropské unie, resp. státního občana České republiky podle § 15a odst. 4 písm. b), odst. 5 zákona č. 326/1999 Sb. Podle § 15a odst. 4 písm. b) zákona č. 326/1999 Sb. se ustanovení tohoto zákona, týkající se rodinného příslušníka občana Evropské unie, obdobně použijí i na cizince, který hodnověrným způsobem prokáže, že má s občanem Evropské unie trvalý vztah obdobný vztahu rodinnému a žije s ním ve společné domácnosti. Ustanovení § 15a odst. 4 písm. b) zákona č. 326/1999 Sb. reaguje na článek 3 odst. 2 písm. b) Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/38/ES, podle něhož členský stát usnadňuje v souladu s vnitrostátními předpisy vstup a pobyt „partnerovi, se kterým má občan Unie řádně doložený trvalý vztah“, v České republice se typicky jedná o vztah druha a družky. Ustanovení § 15a odst. 5 zákona č. 326/1999 Sb. pak vnitrostátně srovnalo postavení rodinného příslušníka státního občana České republiky s postavením rodinného příslušníka občana Evropské unie, který využívá právo volného pobytu, když stanoví, že ustanovení tohoto zákona týkající se rodinného příslušníka občana Evropské unie se použijí i na cizince, který je rodinným příslušníkem státního občana České republiky. Na vztah podle § 15a odst. 4 písm. b) zákona č. 326/1999 Sb. jsou kladeny celkem tři podmínky: musí se jednat o vztah trvalý, vztah povahy obdobné vztahu rodinnému a jeho účastníci musí spolu žít ve společné domácnosti.

Jako doklad o tom, že je rodinným příslušníkem občana Evropské unie, resp. státního občana České republiky, doložil účastník řízení prohlášení s názvem „Doklad o splnění

podmínky dle § 87b odst. 1 písm. b) zákona č. 326/1999 Sb.“ o tom, že sdílí společnou domácnost s paní H. D. Dále byly předloženy společné fotografie a účet České spořitelny.

Skutečnost, že se v konkrétním případě jedná o osobu, která splňuje podmínku trvalého vztahu obdobného vztahu rodinnému s občanem Evropské unie, musí tato osoba správnímu orgánu nezpochybnitelným způsobem doložit (důvodová zpráva k zákonu č. 379/2007 Sb., kterým bylo změněno ustanovení § 15a odst. 4 písm. b) zákona č. 326/1999 Sb., uvádí, že k tomuto účelu nelze použít formu čestného prohlášení). Skutečnosti vyplývající z předloženého spisového materiálu svědčí o tom, že v posuzovaném případě není naplněna podmínka trvalosti vztahu mezi žadatelem a občankou České republiky, resp. naplnění této podmínky nebylo žadatelem prokázáno. Na výše uvedeném prohlášení není uveden datum sepsání, je formulováno velmi obecně, neobsahuje např. údaj o době, po kterou sdílí společnou domácnost.

Z informačního systému evidence obyvatel Komise zjistila, že ke dni vydání tohoto rozhodnutí je paní D. H. stále provdána za pana A. O. A., občana Nigerijské republiky. Dne 6. 8. 2011 se z tohoto manželství narodilo dítě A. Z. Uvedené skutečnosti zpochybňují trvalost vztahu s paní D. H.

Poměr druha a družky je obdobný poměru manželskému, který však není formalizován uzavřením manželství Z tohoto hlediska je možno vztah druha a družky charakterizovat jako trvalé soužití dvou osob opačného pohlaví, které zejména sdílí společnou domácnost, sdružují finanční prostředky ke společnému uhrazování svých potřeb. Charakteristické pro tento druh soužití jsou rovněž úzké citové vazby druha a družky. Kromě trvalosti nebyla prokázána ani existence dalších znaků tohoto vztahu. Aby mohl účastník řízení být považován za rodinného příslušníka občana Evropské unie, musel by doložit hodnověrným způsobem, že má trvalý vztah obdobný vztahu rodinnému s paní D. H. a že s ní žije ve společné domácnosti (musí být doloženo splnění všech podmínek, nikoli pouze skutečnost, že spolu žijí v témže bytě).

Městský soud v Praze žalobou napadené rozhodnutí, jakož i řízení, které jeho vydání předcházelo, přezkoumal v rozsahu uplatněných žalobních bodů, kterými je vázán, a vycházel přitom ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu.

Městský soud v Praze věc posoudil takto:

Podle ust. § 87b odst. 1 zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění účinném do 31. 12. 2010 (dále jen „zákon o pobytu cizinců“) *rodinný příslušník občana Evropské unie, který sám není občanem Evropské unie a hodlá na území pobývat přechodně po dobu delší než 3 měsíce společně s občanem Evropské unie, je povinen požádat policii o povolení k přechodnému pobytu. Žádost je povinen podat ve lhůtě do 3 měsíců ode dne vstupu na území.*

Podle ust. § 87b odst. 2 zákona o pobytu cizinců, *k žádosti o vydání povolení k přechodnému pobytu je rodinný příslušník povinen předložit náležitosti podle § 87a odst. 2, s výjimkou náležitosti podle § 87a odst. 2 písm. b), doklad potvrzující, že je rodinným příslušníkem občana Evropské unie, a jde-li o cizince podle § 15a odst. 1 písm. d), také doklad potvrzující, že je nezaopatřenou osobou.*

Podle ust. § 87e odst. 1 věta první zákona o pobytu cizinců, *na zamítnutí žádosti o vydání povolení k přechodnému pobytu se důvody podle § 87d odst. 1 vztahují obdobně.*

Podle ust. § 87d odst. 1 písm. a) zákona o pobytu cizinců, policie žádost o vydání potvrzení o přechodném pobytu na území zamítne, jestliže žadatel nepředloží náležitosti stanovené zákonem.

Podle ust. § 15a odst. 4 písm. b) zákona o pobytu cizinců, *ustanovení tohoto zákona, týkající se rodinného příslušníka občana Evropské unie, se obdobně použijí i na cizince, který hodnověrným způsobem doloží, že má s občanem Evropské unie trvalý vztah obdobný vztahu rodinnému a žije s ním ve společné domácnosti.*

Podle ust. § 15a odst. 5 zákona o pobytu cizinců, *ustanovení tohoto zákona týkající se rodinného příslušníka občana Evropské unie se použijí i na cizince, který je rodinným příslušníkem státního občana České republiky.*

V projednávané věci je zásadní otázkou, zda žalobce je či není osobou s obdobným postavením rodinného příslušníka občana Evropské unie ve smyslu ust. § 15a odst. 4 písm. b) zákona o pobytu cizinců. Žalobce odvozuje toto své postavení od skutečnosti, že tvrdí, že sdílí společnou domácnost se svou družkou paní H. D., která je státní občankou České republiky.

Podle § 15a odst. 1 zákona o pobytu cizinců se rodinným příslušníkem občana Evropské unie rozumí jeho: a) manžel, b) rodič, jde-li o občana Evropské unie mladšího 21 let, kterého vyživuje a se kterým žije ve společné domácnosti, c) dítě mladší 21 let nebo takové dítě manžela občana Evropské unie a d) nezaopatřený přímý příbuzný ve vzestupné nebo sestupné linii nebo takový příbuzný manžela občana Evropské unie.

Podle odst. 2 téhož ustanovení, je-li účelem pobytu občana Evropské unie studium, rozumí se rodinným příslušníkem pouze manžel a nezaopatřené dítě.

Podle odst. 4 téhož ustanovení, stanovení tohoto zákona, týkající se rodinného příslušníka občana Evropské unie, se obdobně použijí i na cizince, který hodnověrným způsobem doloží, že:

a) je příbuzným občana Evropské unie neuvedeným v odstavci 1, pokud

1. ve státě, jehož je občanem, nebo ve státě, ve kterém měl povolen trvalý či dlouhodobý pobyt, žil s občanem Evropské unie ve společné domácnosti,
2. je občanem Evropské unie vyživovaný, nebo
3. se o sebe z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu nedokáže sám postarat bez osobní péče občana Evropské unie, anebo

b) má s občanem Evropské unie trvalý vztah obdobný vztahu rodinnému a žije s ním ve společné domácnosti.

Zákon o pobytu cizinců v odstavci 4 výše citovaného ustanovení rozšiřuje kategorii rodinných příslušníků i na jiné osoby, např. na ty, které s občanem Evropské unie žily ve státě původu ve společné domácnosti nebo které jsou odkázány na osobní péči občana Evropské unie ze zdravotních důvodů, jakož i na ty, které mají s občanem Unie trvalý vztah obdobný vztahu rodinnému a žijí s ním ve společné domácnosti.

Ustanovení § 15a odst. 4 písm. b) zákona tedy obsahuje tyto podmínky: 1) cizinec žije s občanem Evropské unie ve vztahu obdobném vztahu rodinnému, 2) jedná se o vztah trvalý a 3) žije s ním ve společné domácnosti. Tyto podmínky přitom musejí být splněny současně.

Je proto nutno zabývat se nejen tím, zda cizinec žije ve společné domácnosti s občanem Evropské unie, ale také tím, zda lze vztah mezi nimi považovat za vztah obdobný vztahu rodinnému a zda se jedná o vztah trvalý.

Výkladem pojmu „vztah obdobný vztahu rodinnému“ se zabýval Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 16. 4. 2010, č. j. 5 As 6/2010-63, který konstatoval, že: *„Vztah obdobný vztahu rodinnému musí být však definován tak úzce, jak je definován vztah rodinný, musí se proto jednat o vztahy analogické vztahům mezi rodinnými příslušníky, tak jak je zákon v souladu se směrnicí 2004/38/ES vymezuje.“*

Kritéria pro posouzení splnění podmínky trvalosti partnerského vztahu blíže konkretizoval Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 17. 9. 2015, č. j. 4 Azs 151/2015-47, dle kterého *„Trvalost partnerského vztahu je přirozeně možné dovodit především ze samotné délky vztahu, z předpokládatelného budoucího vývoje vztahu a vůle partnerů ve vztahu setrvat. Významným vodítkem pro její posouzení mohou být informace, kdy vztah vznikl, za jaké situace, jak dlouho již vztah trvá, jak se v průběhu času vyvíjel a jaké významné okolnosti jej provázely. Stejně tak důležité je ale posouzení, zda partneři plánují společnou budoucnost, přemýšlejí již o konkrétním budoucím uspořádání vzájemných poměrů a znají i individuální plány svého partnera. Jinými slovy, kvantitativní stránka vztahu pro účely § 15a odst. 3 písm. b) cizineckého zákona je zpravidla naplněna tehdy, pokud lze u posuzovaného vztahu již mluvit o určité společné minulosti a zároveň vše nasvědčuje tomu, že vztah bude i v budoucnosti nadále pokračovat. Při posuzování trvalosti partnerského vztahu má ovšem primární význam samotné plynutí času, které svědčí ve prospěch trvalosti vztahu, pokud pouto mezi partnery dosahuje stále dostatečné intenzity.*

V této souvislosti lze zohlednit i délku soužití, kterou u nesezdaných párů pro přiznání právní relevance vyžadují jiné předpisy. Zatímco u manželství a registrovaného partnerství je závažnost a trvalost vztahu (byť nikoli nerozlučitelnost) dána již právním úkonem, kterým snoubenci do takového stavu po zralé úvaze a s vědomím všech následků vstupují, neformálnímu soužití, v němž partneři buď nechtějí, nebo pro různé překážky nemohou takovýmto úkonem osvědčit jeho trvalost, právo zpravidla přiznává určité účinky až poté, co se jeho kvalita potvrdí určitým časovým trváním tj. právě prostřednictvím onoho kvantitativního prvku. Občanský zákoník (č. 89/2012 Sb.) tak druhovi, který žil ve společné domácnosti se zůstavitelkou po dobu jednoho roku před smrtí, dává postavení dědice ve druhé, resp. třetí třídě zákonné posloupnosti (§ 1636). Pro přiznání práva zastupovat druhu v případě duševní poruchy vyžaduje občanský zákoník již soužití ve společné domácnosti po dobu tří let (§ 49 odst. 1). Zákon o daních z příjmů (č. 586/1992 Sb.) vyžaduje pro osvobození daru, resp. jiného majetkového zvýhodnění, od daně soužití ve společné domácnosti po dobu jednoho roku před nabytím daru [§ 4a písm. m) bod 2, § 10 odst. 3 písm. c) bod 2].

Vedle těchto příkladem uvedených skutečností, které se vztahují k posouzení samotného partnerského vztahu, je nutné ale zohlednit i další významné okolnosti, které mohou mít význam jak pro hodnocení trvalosti a hloubky tvrzeného vztahu, tak pro samotné řízení, kvůli kterému je partnerský vztah hodnocen. Bude se jednat například o zjištění, zda přiznání statusu cizinci dle § 15a odst. 3 písm. b) cizineckého zákona nebrání určitá významná překážka, zda partnerský vztah nevznikl účelově v určité fázi řízení, jak se o něm správní orgán dozvěděl či jak dlouho řízení trvá. Okolností, kterou lze při hodnocení trvalosti vztahu mezi cizincem a občanem EU zohlednit, může být i to, zda osoby takto spolu žijící mají

jinou rodinu, jaké jsou důvody jejich odloučení od původního manžela a rodiny a jaký je vztah s těmito blízkými.

Soud se při hodnocení skutkových okolností projednávané věci ztotožnil se závěry žalované. Žalobce přicestoval do České republiky dne 20. 11. 2010, žádost o povolení k přechodnému pobytu na území České republiky podal dne 25. 11. 2010. Žalobce se s paní H. D. seznámil v listopadu 2010, partneři jsou od konce listopadu 2010/začátku prosince 2010 (výpovědi žalobce a p. D. ze dne 21. 4. 2011). Od tohoto okamžiku sdílejí společnou domácnost na adrese P. Účet u České spořitelny, jehož majitelem je žalobce a disponentem p. D., byl založen dne 22. 12. 2010. Paní D. je od roku 2007 vdaná za pana A. O. A., občana Nigerijské republiky. Dne 6. 8. 2011 se z tohoto manželství narodilo dítě A. Z.

Při posouzení trvalosti partnerského vztahu mezi žalobcem a p. D. je třeba zdůraznit, že v době podání žádosti o povolení k přechodnému pobytu na území České republiky nelze hovořit o společné minulosti těchto partnerů, neboť z výše uvedených skutečností vyplývá, že žalobce podal žádost v rozmezí pouze několika dnů od seznámení s p. D. a tento vztah kvalifikoval jako partnerský od prosince 2010, tj. v období po podání žádosti; účet u České spořitelny, jehož majitelem byl žalobce a právo jím disponovat p. D. byl založen dne 22. 12. 2010, tudíž taktéž v období po podání žádosti.

Dále je třeba zohlednit, že partnerka žalobce p. D. byla od roku 2007 po celou dobu správního řízení vdaná za pana A. O. A. Vypověděla, že se rozvádí, tuto skutečnost nijak dále neprokázala, nespecifikovala, v jakém stádiu se nachází rozvodové řízení, a dne 6. 8. 2011, tj. v průběhu odvolacího správního řízení se z tohoto manželství narodilo dítě A. Z.

Co se týče délky trvání partnerského vztahu ke dni vydání prvostupňového rozhodnutí dne 23. 6. 2011, tato činila bezmála 7 měsíců. Taková délka trvání vztahu mezi žalobcem a p. D. nesplňuje podmínku oné kvalifikované trvalosti partnerského vztahu, kterou u nesezdaných párů pro přiznání právní relevance vyžadují jiné předpisy.

Pokud žalobce namítá, že již samotná doba trvání správního řízení (více než 15 měsíců) může být hodnocena jako dostatečná pro naplnění trvalosti vztahu, soud se s tímto názorem v projednávané věci neztotožňuje. Délka trvání vztahu je jedním z kritérií pro posouzení trvalosti vztahu, nikoli však jediným. V posuzovaném případě je délka trvání vztahu mezi žalobcem a p. D. v průběhu správního řízení jedinou skutečností, která svědčí ve prospěch žalobce při posuzování trvalosti vztahu. Tato skutečnost však neobstojí ve světle dalších prokázaných skutečností, jimiž jsou faktická neexistence partnerského vztahu při podání žádosti, manželství žalobkyně trvajících po celou dobu správního řízení, jakož i narození dítěte z tohoto manželství v průběhu odvolacího správního řízení.

Námitkou nepřezkoumatelnosti závěru o nesplnění podmínky trvalosti vztahu neshledal soud důvodnou. Správní orgány v odůvodnění rozhodnutí uvedly, z jakých podkladů při rozhodování vycházely (listinné důkazy předložené žalobcem, šetření na místě, výslechy účastníků), jak tyto podklady zhodnotily, přičemž dospěly ke správnému závěru, že žalobce neprokázal, že je osobou s obdobným postavením rodinného příslušníka občana Evropské unie ve smyslu ust. § 15 odst. 4 písm. b) zákona o pobytu cizinců, neboť nebyla naplněna podmínka trvalosti vztahu mezi ním a p. D.

K námitce, že správní orgány nespecifikovaly, jaký listinný odklad považují za prokázání naplnění ust. § 87h odst. 1 písm. b) zákona o pobytu cizinců, tedy sdílení společné domácnosti, a že místním šetřením a výslechy účastníků bylo prokázáno, že s p. Davidovou

sdílejí společnou domácnost, soud zdůrazňuje, že žádost žalobce o povolení k přechodnému pobytu byla zamítnuta z důvodu neprokázání trvalosti vztahu mezi ním a p. D., nikoliv z důvodu neprokázání sdílení společné domácnosti, a proto tuto námitku shledal nedůvodnou.

Pro úplnost soud doplňuje, že řízení dle § 87b odst. 2 zákona o pobytu cizinců je řízením o žádosti cizince, který orgány České republiky o něco žádá, konkrétně o udělení pobytového statusu, z čehož plyne, že je v jeho vlastním zájmu tvrdit a osvědčit splnění shora rozvedených zákonných podmínek. Žadatel nese břemeno tvrzení a břemeno důkazní, přitom uvádí a dokládá správnímu orgánu pouze takové skutečnosti, které sám uzná za vhodné s ohledem na ochranu svého práva na soukromí. Záleží proto pouze na žadateli, jakým způsobem doloží splnění podmínek ve smyslu ust. § 15a odst. 4 písm. b) zákona o pobytu cizinců, resp. jaké hodnověrné, ucelené, konzistentní a vzájemně se doplňující skutečnosti uvede tak, aby v každém individuálním případě byl zákonem předpokládaný trvalý citový a jiný vztah s občanem EU hodnověrně prokázán. Je v jeho vlastním zájmu, aby k podání žádosti a k řízení o ní přistupoval se vši vážností a vyvinul procesní aktivitu ve formě předestření hodnověrných tvrzení a hodnověrných důkazů o nich, neboť pouze z jeho tvrzení nebo prostřednictvím jím předložených důkazů a učiněných důkazních návrhů může správní orgán v řízení zjistit a ověřit splnění podmínek, jež se týkají soukromého a rodinného života žadatele a dalších osob, s nimiž má tvrzený rodinný vztah a s nimiž sdílí společnou domácnost. Možnosti správního orgánu zjišťovat tyto skutečnosti jsou značně omezené, neboť jde o sféru soukromou, pod ochranou základního práva na respektování soukromého a rodinného života ve smyslu čl. 8 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod, resp. čl. 10 odst. 2 Listiny základních práv a svobod a – při aplikaci na situaci, na niž dopadá unijní úprava – čl. 7 Listiny základních práv Evropské unie (viz shodně rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 6. 11. 2013, č. j. 6 As 95/2013-41).

Soud neshledal důvodnou ani námitku zkrácení práv žalobce vyjádřit se k podkladům rozhodnutí. Jak soud zjistil ze správního spisu, vyjádření žalobce k podkladům rozhodnutí ze dne 26. 5. 2011 nebylo správnímu orgánu prvního stupně před vydáním prvostupňového rozhodnutí doručeno. Žalobce kopii vyjádření doručil žalovanému až spolu s odvoláním. Na této kopii se v pravém horním rohu nachází otisk razítka „ODESLÁNO 26-05-2011“, na kterém je ručně napsán text „EL.“. Takovýto dokument neprokazuje doručení vyjádření prvostupňovému správnímu orgánu. Žádné další doklady k prokázání doručení vyjádření před vydáním prvostupňového správního rozhodnutí žalobce soudu nepředložil. Žalobce tudíž neprokázal, že vyjádření k podkladům rozhodnutí doručil před vydáním prvostupňového rozhodnutí ve lhůtě 10 dnů od seznámení se s podklady pro vydání rozhodnutí, jak písemně přislíbil jeho zástupce v Protokolu o seznámení účastníka řízení s podklady pro vydání rozhodnutí ze dne 18. 5. 2011.

S ohledem na výše uvedené neshledal soud žalobu důvodnou, a proto ji podle ust. § 78 odst. 7 s.ř.s. zamítl.

Výrok o nákladech řízení je odůvodněn podle ust. § 60 odst. 1 s.ř.s., neboť žalobce neměl ve věci úspěch a žalované žádné náklady řízení nevznikly.

P o u č e n í : Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Případně-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

V Praze dne 16. března 2016

JUDr. Ing. Viera Horčicová, v. r.
předsedkyně senátu

Za správnost vyhotovení:
Veronika Brunhoferová